BIJLAGE V METHODIEK VOORTOETS HUIDIG & BESTAAND GEBRUIK

De voortoets huidig en bestaand gebruik geeft uitsluitsel of voor een activiteit op voorhand kan worden uitgesloten dat significant negatieve effecten kunnen optreden. Indien significant negatieve effecten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten is een Passende Beoordeling vereist (artikel 16.53c, Omgevingswet). De gevolgde stappen zijn hieronder kort toegelicht. In Bijlage II & III staat de uitkomst van deze analyse beschreven.

De volledige voortoets is initieel uitgewerkt in een groot Excel-bestand (een apart document). Gezien de complexiteit en omvang van de analyse (voortoets) is voor de leesbaarheid ervoor gekozen om de resultaten inclusief methodiek in het beheerplan in beschrijvende vorm op te nemen (Bijlagen II & III).

Afbakening te beoordelen Natura 2000-waarden
Per Natura 2000-waarde is de trend in het evaluatierapport geanalyseerd waarmee is bepaald of deze moet worden meegenomen in deze voortoets huidig en bestaand gebruik.

Voor de afbakening van de habitattypen (deze habitattypen worden niet verder meegenomen in deze voortoets indien ze voldoen aan een van de volgende omschrijvingen):

- Habitattypen met een behoudsdoelstelling, waarbij geen sprake is van een negatieve trend in oppervlak en/of kwaliteitsverlies en geen knelpunten worden onderkend
- Habitattypen met een uitbreidings-/verbeteringsdoelstelling, waarbij sprake is van een positieve trend in oppervlak en/of kwaliteit en geen knelpunten worden onderkend
- Habitattypen die een negatieve trend hebben maar waarvan met zekerheid gezegd kan worden dat dit komt door de gebruikte karteermethode, successie, het uitgevoerde beheer en/of uitgevoerde maatregelen.

De overige habitattypen worden wel nader beoordeeld in deze voortoets. Het gaat in deze voortoets om de habitattypen H2180AB, H2190ACD, H6430A. Deze habitattypen worden nader beoordeeld in een analyse over de overlap in tijd of ruimte van een activiteit en een Natura 2000-waarde. Bij ruimte gaat het niet alleen om fysieke overlap maar ook of de activiteit binnen de verstoringsafstand plaatsvindt. De andere relevante habitattypen worden wel in de effectenanalyse beschreven.

Voor de afbakening van de habitatrichtlijnsoorten (deze Habitatrichtlijnsoorten worden niet verder meegenomen in deze voortoets indien ze voldoen aan een van de volgende omschrijvingen):

- Soorten waarvan het leefgebied op orde is (geen drukfactoren aanwezig zijn) en de aantalsontwikkeling, zo ver bekend, positief is.
- Soorten die een negatieve trend hebben maar waarvan met zekerheid gezegd kan worden dat dit komt door de gebruikte monitoringsmethode of landelijke trend.

De overige Habitatrichtlijnsoorten worden wel nader beoordeeld in deze voortoets (zie paragraaf 3.1.2). Het gaat in deze voortoets om de Habitatrichtlijn soorten: kamsalamander en kleine modderkruiper. Deze habitatrichtlijnsoorten worden nader beoordeeld in een analyse over de overlap in tijd of ruimte van een activiteit en een Natura 2000-waarde. Bij ruimte gaat het niet alleen om fysieke overlap maar ook of de activiteit binnen de verstoringsafstand plaatsvindt. De andere relevante habitatrichtlijnsoorten worden wel in de effectenanalyse beschreven.

In alle gevallen geldt een voorzorgsbeginsel, dat inhoudt dat habitattypen en/of soorten bij onzekerheid of onduidelijkheid over de huidige staat van instandhouding wel nader beoordeeld worden in deze voortoets.

Selectie van activiteiten die beoordeeld moeten worden
In de voortoets zijn alle activiteiten beschreven die plaatsvinden in en rond het gebied. De lijst bestaat uit vrijgestelde activiteiten uit het eerste beheerplan, aangevuld met eventuele activiteiten die aanwezig waren ten tijde van de aanwijzing (maar nog niet in beeld). Hierbij zijn ook activiteiten binnen en buiten de begrenzing meegenomen die, gelet op de verstoringsfactoren, invloed zouden kunnen hebben op de aanwezige Natura 2000-waarden. De beschrijving geeft de duiding of het een bestaande of nieuwe activiteit is, of de activiteit is veranderd ten opzichte van dezelfde activiteit ten tijde van opstellen eerste beheerplan en zo ja, in wat voor opzicht.

Kenmerken van de activiteit staan ook beschreven; indien de voorwaarde van de activiteit voortkomt uit het eerste beheerplan en de activiteit niet is gewijzigd, is deze opgenomen als "kenmerk van de activiteit" in een gedetailleerde beschrijving (in termen van waar, wanneer, hoe vaak etc).

Wanneer een activiteit niet een Natura 2000-activiteit is, wordt het niet meegenomen in verdere toetsing. Indien een activiteit geen Natura 2000-activiteit is, heeft het geen omgevingsvergunningplicht en kan het daarvan dus niet vrijgesteld worden. De activiteit mag doorgaan en is daarmee beoordeeld als niet vergunningplichtige activiteit. Wel kan de activiteit via maatregelen in hoofdstuk 8 regulering behoeven. Wanneer de activiteit niet meer voorkomt in het Natura 2000-gebied wordt deze niet beoordeeld.

Stikstof depositie als gevolg van gebruik is niet beoordeeld. Op 11 juni 2025 is er door de Provinciale Staten van die provincie Zuid-Holland ingestemd met verdere uitwerking van de Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE). Dit plan is een aanvulling op de Rijksaanpak om de effecten van stikstofdepositie te reduceren. Door uitvoering te geven aan SANE bovenop de Rijksaanpak worden eventuele significant negatieve effecten als gevolg van activiteiten die leiden tot stikstofemissie en (mogelijke) stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden en (aanvullende) overschrijding bijbehorende kritische depositiewaarden (KDW) binnen het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide of omringende Natura 2000-gebieden voorkomen. Dit garandeert onderscheiding van de relevante KDW's, waardoor individuele activiteiten niet kunnen leiden tot significant negatieve effecten op het halen van instandhoudingsdoelstellingen die aan Natura 2000-waarden zijn meegegeven. Genoemde programma's moeten derhalve gezien worden als Passende maatregel waarmee gegarandeerd is dat stikstofemissie voortkomend uit individuele activiteiten geen reden is om deze niet als vergunningvrij op te nemen in het Natura 2000-beheerplan.

Afbakening storingsfactoren
In deze stap wordt eerst een overzicht (tabel) gegeven welke verstoringsfactoren (voorbeeld; oppervlakteverlies of verdroging) kunnen optreden door een activiteit (voorbeeld; bebouwing of visserij) op basis van de verstoringsfactoren van de effectenindicator (Broekmeyer et al., 2005) Bron: effectindicator (Beschermde natuur in Nederland)[27]. De tabel is ingevuld op basis van expert judgement: ('nee/ja') als de activiteit tot een van de storingsfactoren kan leiden. Dit is op basis van het huidige gebruik, dus de vraag is of de activiteit zoals zich dat nu voordoet kan leiden tot de storingsfactor. De vraag is dus niet of de storingsfactor op gaat treden als die betreffende activiteit geïntroduceerd wordt.

[27] De effectenindicator is tegenwoordig offline gehaald, maar de achterliggende informatie was voor het opstellen van deze voortoets beschikbaar. Gedeeltelijk is de achterliggende informatie van deze tool is te vinden op (Beschermde SoortenIndicator (BeSI) - BIJ12).

Vervolgens wordt voor de Natura 2000-waarden, aan de hand van de effectenindicator, ingevuld wat de gevoeligheid is voor de storingsfactoren die mogelijk kunnen optreden door een activiteit. Dus alleen de instandhoudingsdoelstellingen die mee worden genomen uit de analyse (zie *Afbakening te beoordelen Natura 2000-waarden*). De effectenindicator is tegenwoordig offline gehaald, maar de achterliggende informatie was ten tijde van het opstellen van deze voortoets nog beschikbaar.

Hieruit volgt een afbakening van de storingsfactoren. Dit is gebaseerd op basis van de vorige alinea's. Dit is dus een combinatie van de storingsgevoeligheid van het habitattype/habitatrichtlijnsoort en de expert judgement beoordeling van de storingsfactoren. Per de te beoordelen activiteit wordt beoordeeld of de activiteit relevant is voor de te beoordelen Natura 2000-waarden. Dit houdt in: indien een activiteit een verstoringsfactor kan veroorzaken ('ja') EN de Natura 2000-waarden gevoelig is voor die verstoringsfactor ('zeer gevoelig', 'gevoelig' of 'onbekend'), wordt deze meegenomen in de beoordeling van de voortoets.

Indien een activiteit geen storingsfactoren veroorzaakt waar de Natura 2000-waarden gevoelig voor zijn hoeft de activiteit niet verder beoordeeld te worden, deze kan vrijgesteld worden omdat significant negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Wanneer de activiteit relevant is voor de te beoordelen Natura 2000-waarden, moet die betreffende activiteit voor de corresponderende doelen verder meegenomen worden in de voortoets.

Effectenbeschrijving en beoordeling
In deze stap staat een analyse over de overlap in tijd of ruimte van een activiteit en een Natura 2000-waarde. Bij ruimte gaat het niet alleen om fysieke overlap maar ook of de activiteit binnen de verstoringsafstand plaatsvindt. Wanneer veel onbekend is, geldt het voorzorgbeginsel. Indien er activiteiten zijn die volledig in ruimte/tijd met habitattype of leefgebied uitsluiten, dan hebben deze geen effect. Voor deze activiteiten is dus de conclusie dat ze vrijgesteld kunnen worden. Het is mogelijk dat ondanks dat er overlap in met de Natura 2000-waarde is, er een andere reden is om effect uit te sluiten; omdat de frequentie, duur en intensiteit van een activiteit niet kan leiden tot een significant negatief effect, of omdat de activiteit plaatsvindt binnen daarvoor bestemde infrastructuur. Dit is hier ook toegelicht.

Er wordt aangeven of de activiteit geen vergunningsplicht heeft, vrijgesteld kan worden van de vergunningsplicht of dat er een Passende Beoordeling nodig is. Deze conclusie komt voort uit de vorige stappen.